

Müellif: Mustafa Sabri Efendi

Dergi: Sebîlürreşâd

Tarih: 25 Şevval 1337

Şeyhülislâm Efendi hazretlerinin ahîran intişâr eden “Yeni İslâm Müctehidlerinin Kıymet-i İlmiyyesi” ünvânlı eser-i fâzılânelerinin hâtimesidir:

Son zamânlarda, ale'l-umûm Müslümanların maddiyâtını zebûn eden Avrupa terakkiyât-ı medeniyyesi birçok mütefekkirimizin maneviyâtında da tahrîbât icrâ etmiş olduğu için, münâzırım da, fikrindeki hürriyete ve zâtındaki ulüvv-i himmete rağmen, bu maraz-ı sârînin tesîrinden âzâde kalamamıştır. Yani Avrupa'nın terakkiyât-ı hâzırası o derece gözünü doldurmuş ki nev'an-mâ kudret ve azamet-i ilâhiyyeyi unutturmuştur. Kavî ve müterakkî gördüğü Avrupalıları bizim ile ölçmekten hâtırında kalan hiss-i a'zam, kudret-i ilâhiyye ile ölçerken de muhâkemesi üzerinde hâkim olmaktan hâlî kalmamıştır. Bu hâlin tesîri, münâzırımın üçüncü davâsına kadar kendini gösteriyor. Öyle ya, demiş: Her yerde sefil ve düşkün bir hâlde bulunan Müslümânların dîni hakk olsun da şâşaa-ı terakkiyâtıyla gözleri kamaştıran milletlerin dîni ve hattâ dînsizliğe de şâmil olan içtihât ve itikâdı hakk olmasın, bu ne kadar garîp ve makûs bir şey!

Zavallı ve masûm Müslümânlık (!) mensûbiyetinin acz ve zilletiyle yine sen mi ithâm ve muâheze olunuyorsun? Ve biz, duygusuz ve hayırsız Müslümânlar (!), kusûrumuzun cezâsını dünyâda çektiğimiz sefâletle geçirmiş olabilseydik de hâl-i esef-iştîmâlimizle dîn-i İslâm'a, hattâ kendi aramızdan söz getirmekte olduğumuzun cezâsını da âhirette ayrıca çekmeseydik. Beri tarafta, ey içimizden halâskâr kisvesine bürünerek meydâna çıkan cesâretli gâfiller! Müslümânların kendilerini ıslâh ve i'lâya gücünüz yetişmediği için, vazîfe-i asliyyenizdeki aczinizin intikâmını dîn-i İslâmdan mı almak istiyorsunuz?

□□□□ □□ □□□ □□□□ □□□ □□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□

“مُؤْمِنِينَ مُتَّقِينَ رَافِقِينَ فِي الْمَقَامَاتِ وَكَانَ تَحْتَهُ مِسْجِدٌ لِلسَّلَامَةِ يُدْعَا لَهُ السَّلَامَةُ وَسُئِلَ عَنْ مَسْجِدِهِ قَالَ يُدْعَى لَهُ الْمَسْجِدُ الْحَرَامُ وَكَانَ عَلَيْهِ مِنَ الْمَلَكِ أَن يَقُولَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَلِجَنَّتِكَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى وَإِنَّكَ تَعْلَمُ خَيْرًا فِيمَا أَسْأَلُكَ وَأَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَمِنْهَا الدَّرَجَاتُ الْغُلَى” misdâk-ı celîlince, Müslümânların terakkîlerine, fazla Müslümânlıkları, taassupları mâni oluyor, zu‘m ve zehâbında bulunan sizlere temîn ederim ki bugünkü Müslümânların Müslümânlıktaki tedennîleri dünyâca olan tedennîlerinden kat

kat ziyâdedir. Ne olurdu, hastalığın esbâbını biraz da bu cihetlerde arasaydınız. Müslümânların sukût ve inhitâtını, en âlî ve en mükemmel bir dîne vâris oldukları hâlde muktezâsınca hareket etmemek veyahut o şehrhâh hidâyetten öteye beriye sapmak sûretiyle kadrini bilmemelerinin hizasına atfedemez misiniz? İnsânlık nazarında bir fazîlet-i müktesebe olamamak itibârıyla yekdiğerinden fark ve imtiyâzı hâiz olmayan milislerle aynı topraktan ibâret bulunan vatan his ve gayreti lâzım ve mukaddes tanındığı hâlde dîn hissi, dîn gayreti, dîn izzet-i nefsi lâzım değil midir ki Müslümânların dînlerini bozmadan adam edilmeleri çâresine bakmakla kendinizi mükellef görmüyorsunuz? İbtidâ, Müslümânlığı Müslümânlardan güzelce tefrîk ettikten sonra, Müslümânlığın değil de Müslümânların, üç balasına [sic] uzanamayarak uzaktan bakmakla iktifâ ettiğine sizin kadar müteessif olduğum o terakkiyât-ı medeniyenin, o âsâr-ı bedîa-i beşeriyenin, fakat Allah’a taalluk eden mesâil karşısında ne kadar kıymet ve ehemmiyeti vardır ki onun câzibesinin verdiği kuvvet ve cüretle Allah’ın dîni üzerinde koşmaca oynamaya kalkışıyorsunuz. O derece şaşırmayınız, beşer ne kadar kuvvet bulsa Allah nazarındaki hakk ve bâtili altüst edecek bir inkılâp vücûda getirmek iktidârından pek, pek uzaktır. Milyonlar, milyarlar teşkîl eden ecrâmdan bir adedi, bir aded-i nâcîzi olan arzın ancak sathının beş on noktasında karınca izi mesâbesinde arz-ı vücûd eden o âsâr-ı medeniyeye nazarınız saplanıp kalmasın!

Bir zerre demekse şu semâvâta göre arz

Nispetle beşer etmelidir kendini yok farz

Miskîn insân, başının içine Allah’ın nasıl koyduğunu henüz anlamadığı aklı ile bulduğu şimendiferlerini, otomobillerini, tayyârelerini bin misli sûrate iblâğ etse yine yerinde saymak derecesinde kalan bu gibi vesâit-i nâkilesine mağrûr olup da kâinât kâfile-i seyyâresiyle yarışmak hevesine mi düşecek? “بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين”. En küçük bir balık yaratmak, en büyük bir ...? yapmaktan ve en âdî bir sinek halk etmek, en mükemmel zeplin îcât eylemekten daha sanatlı olduğunu unutmasın. “بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين”. En küçük bir balık yaratmak, en büyük bir ...? yapmaktan ve en âdî bir sinek halk etmek, en mükemmel zeplin îcât eylemekten daha sanatlı olduğunu unutmasın.

Sonra bir pirenin bir fil üzerine yapışmakla fili yenmesi kabîlinden dersek aradaki farkı tamâmen göstermiş olamayacağımız sûrette, beşer, âsâr-ı mevcûdiyetiyle tutunmak istediği kürede ne kadar alâka peydâ edebilmiştir. Cürmü nedir, bedeni nedir, hayâtı nedir, ve nasıl

münâsebetleri olmadığı ve en muktedirlerinin de ilmen ve fikren ve hissen kifâyetsiz bir derecede bulunduğunu tasdîk ederim. Fakat benim gibi işte o kifâyetsizlerden berî olan Musa Bigiyef Efendi'nin veya başkalarının, vaktiyle ilm-i kelâmı, ilm-i fıkıhı vaz' ve tedvîn eden ulemâ-ı İslâm'ın mevki-i bülendine hakâretler fırlatmaya kalkışmalarını kat'iyen tecvîz etmem. Onlar, içinde bulundukları asrın ihtiyâcât-ı ilmiyyesine bâliğan-mâ-belağ galebe çaldılar. Onlardaki kudret-i ilmiyyenin, hiss-i vazîfenin onda biri bizde bulunsaydı belki biz de dîn-i İslâm'ın garîp kaldığı bir zamânda bir parça yüzünü güldürebilirdik. Bizim gibi bu dînin ulemâsı 'idâdında bulunmaya lââyık olmayan zavallıları görüp de, târîh-i İslâmın kılıcı ile nâm bırakan eâzımdan binlerce daha fazla ulemâyâ malik olduğunu unutmamalı. Ve hele, kifâyetsizliğine, yani noksân-ı ilmine fukdân-ı terbiyesi munzam olmaktan başka bizden farkı olmayan Musa Efendi gibilerin sözlerine bakıp da eslâf-ı ulemâmız hakkında yanlış fikirlere zâhib olmamalı, Allah'tan korkmalı ve ilim ve dîn huzûrunda utanmalıdır. Yeni yetişen Müslümân çocukları, sürü sürü Avrupa ulemâ ve hukemâsının isimlerini, menâkıb-ı şöhretlerini hâfızalarında taşıyorlar. Bu hâl kâfi gelmiyormuş gibi üstelik bir de ulemâ-ı İslâmın, bazı hâtırlarda kalan bekâyâ-yı nâmını kazıyıp çıkarmak için mezemmetlerini, kendilerine âdetâ meslek edinenler ve bunu da gûyâ dîn-i İslâma hizmet şeklinde gösterenler bulunuyor!

□□□□ □□□□ □□ □□ □□□□ □□□□ □□ □□ □□□□□ □□ □□

Hayır, hayır... Eslâf-ı kirâmın hizmetleri, ulüvv-i himmetleri, had nâ-şinâs ahlâfın takdîrine arz ihtiyâç etmek derecesinden müteâldîdir. Lakin Müslümânlar arasında, ulûm-ı İslâmiyye mebâhisinde herkese istediğini söylemek ve belki bu ilimleri okumadan bilmek hakkı verildiği ve yine bu ilimlere mahsûs olmak üzere hatâ ile savâbın farkı aranılmadığı bir zamânda kütüphânelerin elinden gelmez ki sâhiplerinin sükûta mahkûmiyetleri cihetiyle müdâfaadan mahrûm kalmış olan mücelledât-ı ilmiyyeyi çıkarsın da ortaya saçsın!

Hicâp etsin tabîat yerde kalmış kâbiliyetten

Evet, o büyük eslâfın verese-i ulûmu makamında bulunan şimdikiler, acz ve fûtûr içinde pûyan ve her türlü levh-i lâime şâyândırlar. Bununla beraber, ilm-i dîne tarîk-i mahsûs kabîlinden intisâb etmeyen veyahut dîni, sırf dünyevî ve ictimâî bir mesele hâlinde tahlîle kalkışan müceddidlerin dîn-i İslâm hakkında zarar ve hasarı işte bu kifâyetsiz ulemâdan fazladır. Bunu târîh-i İslâm gösterecek ve belki âlem-i İslâmın son senelerinde kısmen

Terakki Edelim Fakat Müslüman Kalmak Şartıyla

göstermiştir bile! Çünkü evvelâ, bu müceddidlerin dînimizin hakîkaten dostu veya düşmanı olduklarını tayîn edememekte mazûruz. Bunlar, daha sarîh bir çehre ile karşımıza çıksalar...

Hazırlayan: Ahmet Mücahit Bal

Editör: Furkan Yalçınkaya

Link:https://isamveri.org/pdfosm/D00125/1335_17/1335_17_431-432/1335_17_431-432_SABRIM.pdf